

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Преплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупаљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ преплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу преплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

ЈОВАН С. МИЛОВАНОВИЋ

НАЧЕЛНИК II КЛАСЕ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

Г. Миловановић је рођен у Београду 1845. године. Правни факултет свршио је на нашој Великој Школи 1865, а исте године у октобру месецу, ступио је први пут у државну службу као практикант суда вароши Београда. Указно звање добио је 3. маја 1866, за писара министарства правде. Као писар судски, он је служио још: у суду окр. београдског, у суду окр. крушевачког, па је 16. јула 1871. године поново враћен у министарство Правде. 18. новембра 1872. године добио је за секретара II кл. суда вар. Београда, а 12. априла 1875. за секретара исте класе трговачког суда, где је добио I класу 1. новембра 1876. године.

Октобра 1877, унапређен је г. Миловановић за члана суда вар. Београда; фебруара 1880 за секретара Главне Контроле; децембра исте год. за председника трговачког суда, а новембра 1883. опет за члана апелац. суда.

Јула 22. 1889, г. Миловановић је стављен био у пензију.

Влада Ристићева од 1872. год. изаслала је г. Миловановића у Праг да изради Српску Стенографију, у чему је он успео. До сада су изашла три издања Српске Стенографије, коју је он основао...

Г. Миловановић је доживотни председник Друштва српских стенографа.

Последњих шест година г. Миловановић је био хонорарни професор трговачког права у Трговачкој Школи.

За потребу трговачке омладине израдио је г. Миловановић *право трговинско*, које је као државно издање изашло у прошлој години. Дело је најпотпуније у својој врсти и израђено је према делима која се у страним академијама предају.

Указом од 11. октобра прошле године, г. Миловановић је постављен за начелника II класе министарства унутрашњих дела, где му је поверено уређење државне полиције. У тој цели он је проучио бечку полицију на месту, и, благодарећи реформатској особини данашњег министра полиције г. Генчића, г. Миловановић сада ради на томе, да ту полицијску установу у нас изведе на модеран начин.

Г. Миловановић је познат нашој публици, као врло добар зналац закона, јер је он многе своје правничке чланке и расправе штампао у разним часописима и другим политичким листовима.

И ми се радујемо, што можемо известити наше читаоце, да ће наш лист за кратко време са г. Миловановићем имати једног свог одличног сарадника више.

Нека нам се не замери, што у неколико подједнако завршујемо биографије до сада изнетих полицијских старешина у нашем листу, али, кад смо већ и за друге изrekli, огрешили би се, кад не би и за г. Миловановића казали, да је у служби као чиновник тачан и некористољубив.

АЛКОХОЛИЗАМ И ЗЛОЧИН

(СВРШЕТАК)

Ово мишљење заступа и већ поменути Диран Вентоза, и ми смо принуђени да у прилог овоме мишљењу још и ово наведемо.

Када се узме на ум шта смо раније о пијанству казали, може неке изгледати, да је примењивање казне на пијанце, па ма они и злочинци били, нецелиходно. Да би овај могући прекор од себе отклонили, ми ћемо се потрудити да докажемо неопходност кажњивања како пијанца злочинца, тако и онога, који још није постао злочинцем, али то може постати свакога тренутка.

Пре свега, није сваки напиток човек душевно поремећен, и ако он то може услед пијанчења кроз извесно дуже време постати.

Према оваквим пијанцима казна је умесна и може бити од користи. Што се тиче хроничних пијаница злочинаца, они се морају и ради саме целисходности осудити, и ако се од саме казне по себи не може много очекивати. Али за овакве је кривце необично потребно, да у казним заводима имају засебна одељења, у којима би се они, поред обичног рада, подвргавали нарочитом лечењу од пијанства, како не би, по ослобођењу, падали поново у исту грешку.

Само, дакле, тотална напитост ослобођава кривичне одговорности, а обична не.

Да се упитамо сада: да ли пијанство само по себи — као дело sui generis — треба да је кажњиво?

На ово питање морамо позитивно одговорити, јер се све криминалисте, у томе слажу, да се пијанство на јавном месту

мора казнити. Ово је оправдано како са гледишта јавног морала, тако и са гледишта јавне безбедности, која је пијанством угрожена.

Једино питање, у коме се мишљења мимоилазе, то је: како да се пијанство, као таково, казни?

Већина њих је за то, да се пијанство на јавном месту казни као иступно дело. Међу тим Диран Вентоза, на конгресу у Петрограду, изјавио је, да су мање новчане казне и краћи затвори недовољни за сузбијање пијанства. Он је мишљења, да се пијанство уврсти у ред престапа.

И ако делимо мишљења, да се од саме казне противу пијанства не може много очекивати, ипак држимо, да, поред осталих мера, које смо препоручили, и казна може дејствовати као једно од репресивних средстава. Али да она то буде, треба да је строга и озбиљна, иначе не може имати никаква дејства. С тога усвајамо у начелу, да казна противу пијанства буде већа новчана казна, или томе одговарајући затвор.

Противу пијанства на по се ми предлажемо следеће мере:

1. Пијанство на јавном месту сматра се као преступно дело и казни се новчано од 150—900 динара, или затвором од 1—6 месеци.

Ако је ко год случајно доспео у нашо стање на јавном месту, дакле, без своје кривице, онда ће се он први пут ослободити кривице, под претњом, да ће у поновљеном случају бити осуђен. А онај, који је дотичнога довео у напито стање, казниће се као и сваки, ко се нађе напиво на јавном месту.

2. Ко је већ једном б о осуђен за пијанство на јавном месту, осудиће се у случају поврата на највећу казну, одређену за пијанство (900 динара или 6 месеци затвора).

3. Ко је два пута био кажњен за пијанство на јавном месту, тај ће се, на основу судске пресуде, упутити у завод за пијанце и уједно ће се ставити под старатељство, које ће трајати дотле, док се пијанец не пусти из завода, као излечен. У заводу за лечење од пијанства остаће дотични дотле, док то управа завода, на основу лекарског мишљења, за сходно нађе, но ово не сме дуже трајати од године и по дана.

4. Од стављања под старатељство ослобођавање се они, који још за времена сами оду у какав завод за пијанце, или их њихова породица тамо упуту.

Ова привилегија потребна је с тога што ће многи, да би избегли срамоту стављања под курателу, отићи на време да се лече у каквом заводу за пијанце.

5. Хроничне алкохолисте шију се одмах, на основу судске пресуде, у завод за пијанце, где остају док то буде потребно, а највише годину и по дана. Они се стављају под старатељство, сем ако би сами, пре осуде, отишли у какав завод, или би их породица тамо одвела. Но ако душевно стање хроничног пијанца налаже, да му се одузме управа над имањем, онда ће се у сваком случају морати ставити под старатељство.

6. Ако из завода отпуштени по ново падне у пијанство, он ће се поново тамо послати на лечење и остати тамо две године. Не буде ли ни онда излечен, онда се такав мора доживотно држати у заводу, ако је у пијанству опасан, а иначе може остати под вечитим старатељством.

Ко год точи алкохолна пића казниће се новчано од 200—1200 динара, или затвором од 40 дана до 8 месеци у овим случајевима:

- а) ако точи и даје пиће већ напитим особама;
- в) ако извесном лицу даје пиће у толикој мери, да овај очигледно од тога мора доћи у напито стање;
- г) ако дотичнога, који се у његовој радњи напио, избаци напоље, те се овај повреди, у место, да предузме мере, да овај буде кући одведен;
- д) ако држи отворену радњу преко законом одређенога времена и у њој точи пића.

8. Ко је за горе изложене кривице био већ један пут кажњен, казниће се у поврату највећом мером казне (1200 динара или 8 месеци затвора).

9. Ко и по трећи пут падне у једну од побројаних кривица, томе ће се забранити за навек држање такве радње.

10. Ни једна трајбина, која је потекла услед точења пића у локалу на вересију, нема пред судом важности.

Ово је у главном скица, према којој би требало израдити пројекат закона противу пијанства.

Сличан пројекат израђен је још 1894 г. за краљевину Норвешку. Но тај пројекат је местимце веома благ, услед чега му је на конгресу у Кристијанији чињена и озбиљна замјерка од стране известиоца *Бернера*¹⁾.

Према томе ми смо гледали, да у своме предлогу избегнемо како претерану лабавост у сузбијању пијанства, тако и могуће празнине.

Овим смо уједно завршили излагање мера, за сузбијање пијанства, те је на тај начин и наша тема исцрпљена.

Нека нам на завршетку расправе буде дозвољено, да бацимо један кратак поглед на оно, што смо у њој изложили.

Држимо, пре свега да смо успели да несумњиво докажемо, да је алкохолизам у веома тесној вези са злочиним, и да му је он било посредно било непосредно један од знатних узрока. Велики проценат злочина долази непосредно услед пијанства, а међу тим огроман проценат злочинаца у опште спада у пијанце. А да и не помињемо факт, да су претци скоро свију злочинаца били пијанци. Ово је доказано бар тамо, где се воде тачни статистични подаци. Треба ли, дакле, бољих и читијих доказа о томе, да је пијанство један од великих узрока злочину.

Даље, видели смо, да се пијанство даје сузбијати, али да су за то потребне многе и разноврсне мере. И појединци и држава позвани су да удруженим силама војују противу једног опасног и општег непријатеља.

Алкохолизам није до душе једини узрок злочину, али је један од већих узрока његовић, да с тога га и треба отклањати. На пољку криминалне политике више се даје учинити отклањањем узрока појединих злочина, но самим казнама. Ово је искуство одавно потврдило. Казна се може слободно назвати једним од најслабијих средстава за сузбијање злочина. Она је донекле превенција, али не и средство за лечење самога зла.

Ми смо уверени, да алкохолизма не може сасвим нестати, као ни злочина, али смо исто тако уверени, да ће са његовим опадањем и број злочина знатно се смањити. А колика би добит отуда била по друштво са гледишта здравственог, моралног и економског, то се не да ни описати.

Човечанство се непрестано бори са незгодама природним и социјалним, и сваки је дужан, да допринесе колико може, да се дође до бољих и савршенијих услова за живот. Само то и ништа друго не може бити циљ живота.

Ко год, дакле, тежи култури и напретку, тај се мора борити противу свега, што овоме смета. Алкохолизам, као зло по себи и узрок другом великом злу — злочину, несумњиво је велика сметња човечијем напретку и усавршавању.

Боримо се, дакле, противу алкохолизма!

Д-р М. Миљковић.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Од једног општинског писара добили смо оваково питање, са молбом за објаснење:

Како ће се применити § 471. грађ. судског поступка када земљоделац узме позајмицу код кога надлежства или другог каквог повериоца, као трговац, а међу тим фирму као трговац није код суда протоколисао. Међутим при тражењу наплате, нађено је његово имовно стање таково да од имања нема више но само онолико, колико § 471. тач. 4. грађ. пост. земљоделцу штити.

Ми смо већ у толико пута објашњавали примену § 471. грађ. поступка и тако рећи исцрпо је за све случајеве разрадили. Но када поред свега тога долазе оваква питања, ми ћемо ево и на ово дати наш објашњавајући одговор.

Онај земљоделац који се као трговац задужио, а фирму није код суда протоколисао и објавио, не може се ни у ком случају сматрати као трговац па ма се он као такав на исправу, по којој је дуг обавезан платити, потписао. Давање зајма таквом дужнику ствар је повериоца, он је дужан водити ра-

¹⁾ Види Mittheilungen der internat. kriminalist. Vereinigung, Bd. VII. Heft. 1898. г.

чуна о своме капиталу и сигурности. Зар онај, који има новац да даје и већ га даје, не мисли о наплати, и онда од куда тај приватни поверилац да не зна да даје новац земљоделцу а не трговцу. Ако га је овај обмануо, то је његова штета, јер незнање закона никог не извињава. Толико о дугу код приватних поверилаца и новчаних приватних завода.

Што се тиче о дугу код јавних надлештава, у која сигурно улази управа фондова и окружне штедионице као њени филијали, коју је молилац замишљао када је о „Надлештву“ као поверилац молио за објашњење, ствар је потпуно чиста и јасна и о томе чак му је било излишно и питати, како ће се применити наплата за извршење. А зашто? Да на ово одговоримо. Ови јавни државни заводи дају зајмове само на основу закона и својих правилника. Код њих се задужује на непокретност са хипотеком на исту. Да ли се може замислити да ће управа фондова, или који њен филијал, дати новац без свију услова које ваља испунити па да се до зајма дође. Трговац кад тражи зајам он подноси поред залог и уверења о свом карактеру — занимању — подноси уверења о плаћању порезе, какве и колике. Где му је имање и какво, са зградама или без зграда, од каквог су ове материјала, где је и на коме месту имање које залаже, да ли у вароши или на селу и т. д. Кад све то прибави и поднесе онда се имање процењује, а он је дужан од истог дати тапију која служи као доказ о својини и тек по тој свршеној процедури следује решење о зајму и његовом квантитету.

Када земљоделац тражи зајам код ових завода, он је дужан поднети ситуациони план од свога имања које жели заложити, тапију од истог, уверење о плаћеној порези и његовој величини, обавезу да је хипотека на првоме месту и што је најглавније, да сем имања има још онолико земљишта на сваку задружну мушку главу, колико му штити § 471. тач. 4. грађ. судског поступка. Откуда онда код овакових захтева и обавеза може бити и речи да се земљоделац може задужити као трговац, када се зна процедура код ових завода за задужене трговце. То се не да ни замислити.

Најновије допуне, а које су у главном и у ранијем законском пропису § 471. грађ. суд. поступка биле заступљене, јасно одређују када земљоделац и где може узети зајам и на ово благодетење које му закон штити. Тамо је јасно одређено, да у случају каквих елементарних непогода, штете од пожара, поплаве, туче и т. д. може и то само из јавних завода, државних каса, тражити зајам, да би се могао опоравити и подићи, но да би овај зајам добио, нужно је онет прибавити доказе о штети коју је претрпео, а ти докази морају бити познати државној власти која штету и процењује, пошто се о њој на лицу места увери. Даље нужно је доказати да на имању нема терета, јер ова хипотека долази на прво место. Тек у случају неплаћања оваковог дуга државна каса наплаћује се из ове хипотекарне залог без обзира на благодетење из § 471. тач. 4. грађ. поступка, но са обзиром на благодетење оно које је у другом степену и које се земљоделцу ни у ком случају не може одузети.

То је наше објашњење на ово питање које је довољно исцрпно, а за друге случајеве дали смо наше мишљење и упут о примени у више наших ранијих бројева, које упуте нека општ. писари проуче и по њима се управљају у даљим случајевима.

ИЗ МОЈЕ БЕЛЕЖНИЦЕ

Б. К. М.

3. Бурђијџ.

Недавно беше у околини Ваљева од разбојника нападнута и опљачкана аманетна пошта и однесена знатна сума новца у разним аманетима.

Истрагом је било утврђено да су овај злочин извршили хајдучи: Бурђијџ и Живко из Бајевца, услед чега је по целом округу наређено, да се обрати строга пажња на путнике и странце и на њихове путне исправе.

Био сам неким службеним послом у селу Ушћу и задржао се тамо доцкан у вече, па не могах да се вратим дома, останем у сеоској механи да преноћим.

Ушћанска механа је на друму, који води из Шапца за Београд, и баш на самој граници округа: ваљевског и подринског. Баш поред механе протиче река Вукодраж, гранична линија, а на овој подизана је велика камена ћуприја.

Механа је онда била потпуно усамљена. Поред ње била је још само једна зградаца, у којој је обитавао неки мајстор који је поткивао стоку и оправљао кола. Више ништа. Село је од друма далеко пола сата.

Била је мрачна ноћ а ја сам седео у механи очекујући да се припреми нешто вечере. Механџија, добар и разговоран човечић, час је долазио у механу те ми правио друштво а час излазио у кујну те надгледао вечеру. За келнерајем дремао је један дечко — једина послуга у механи, а са средине механског плафона шкићила једна лампица.

Око десет сати ба'ну у механу један непознат човек. Било му је око 32. године, лица плава, бркова брижљиво увијених а на врху распредених, обријан. На њему је било потпуно ново и фино одело немачкога кроја. На ногама које су биле мале, имао је укусно израђене штифлетне, а на глави шубару од астрахана. О бедрима висила му је врло фина црна торба у окуву од никла.

— Добро вече, викну улазећи у механу, а ја и механџија прихватисмо му Бога.

— Који је овде механџија? пита непознати.

— Ја, одговори механџија.

— Има ли квартира и вечере?

— Има.

— Е баш добро, вели непознати, хукну као од умора, и седе поред нас, па онда продужи:

— Ама знао сам ја колико је дуг сељачки пушкет, па опет се преварих. Кажу: „ето ту је“ а овамо спадох с ногу докле сам стигао.

— А одакле идеш, брате? упита га механџија.

— Идем из Звездана, одгори овај. Куповао сам ракију од Куркељића, па докле ми дођу рабације да потоварим еспап, ја рекох да дођем и до Ушћа да видим неби ли се и ту могло пазарити што, јер ми они рекоше да је Ушће само један пушкет далеко... Ама је ли он сељак не веруј ти њему...

— А за где ћете ракију? питао је механџија даље.

— За Београд, одговори овај, а потом додаде: За моју радњу; ја сам магација у Београду.

— А треба ли вам још ракије? питао је механџија даље.

— Ако би нашао добар еспап и по добру цену, узео бих још. Још ми није нестало пара, одговори непознати и удари руком по којој торби а из ове зачу се ситан звек какав одаје злато.

Па има и овде добре ракије. Што има код Ђотуновића у нашем селу, то се не може наћи код Куркељића. Само не знам цена каква је, одговорио је механџија.

— За цену ћемо питати, примети непознати, него дедер ти гледај да вечерамо, јер сам гладан као вук, рече механџији.

Механџија устаде и оде у кујну.

— А одакле сте ви, брате? окрете се непознати мени.

Кажем му да сам из Обреновца.

— Којим сте послом ви дошли? пита он даље.

Кажем му да сам срески писар и да сам дошао у село службеним послом.

— Врло добро, повика он. Убајатио сам се, брате, скитајући по овим нашим селима. А мрак падне, ајде у постељу! Одкуда сам ја то научио? Хоћу ја, брате, мало да поседим, да се разговорим, да се провеселим. Баш добро те сам вас застао овде. Бар ћемо вечерас мало да проајначимо.

Видим ја неки весео човек. Београђанин је зацело, јер се то види и по његовом оделу и по лицу и по понашању. А да је неки поштен човек види се по томе, што је код Куркељића у Звездану ракију пазарио. Од Куркељића не може макар ко ни пазарити.

Механџија међутим донесе вечеру те вечерасмо.

О вечери механџија ће у разговору запитати непознатог како се зове.

— Милан Тодоровић, одговори овај.

Овај одговор мене изненади. Ја сам познавао Милана Тодоровића, трговца из Београда, на батал-цамији, али то не беше овај човек.

— А где вам је радња у Београду? упитам непознатого.

— На батал-дамији, одговори он хладно.

— Како то? приметим ја. Ја познајем Милана Тодоровића, ужичанина, који има радњу на батал-дамији, али то нисте ви.

Непознати се осмехну.

— Па и нисам, вели, ја то, то је мој имењак. Јест, он је ужичанин а ја сам подринац. О, брате, што имам муке са њим: он отвара моја писма и депеше, ја његове, па тако једнако иде... Јест, и он има радњу на батал-дамији а и ја...

Ја сам био познат у батал-дамијскоме крају у Београду, али другог Милана Тодоровића нисам познавао. По томе непознати човек био ми је врло сумњив, но ја сам се правило да сам његовине објаснењу веровао.

Кад повечерасмо и остадосмо сâми, рећи ће ми непознати:

— Знаш шта, ђато? Хајдемо преко Саве у Купиново да се мало проведемо. Не знаш како би се лепо провели. Ја сам једаред већ био... Дивота! Отићи ћемо у биргију, а већ остало је моја брига... Кад сам пре био па довео пет девојака, не знаш која је лепша! Хајдемо Бога ти, сав љу трошак ја да платим! Нема ти, брате, весеља без сукње.

— Не можемо, одговорим му, немамо чамца. Сви сеоски чамци на ланцу су и кмет их, чим сунце зађе, закључава. Таква је наредба.

— Море какви кмет, одговори он и опсова нешто кмета. Где старији заповеда, млађи слуша. Ти си писар. Да разбијемо катанац а ја љу дати паре да се сутра купи други.

— Што ћемо разбијати катанац, велим ја, кад могу позвати кмета да дође и отвори. Него не можемо ни иначе прећи на ону страну, јер то не допуштају финанси са оне стране. Чим сунце зађе они не пуштају никога са чамцем и хоће да пуцају.

— Уживај ти само, прихвати непознати. Ја љу то све уредити, познају они мене, дај ти само чамац.

— Не вреди толико рескирати за ништа, кажем му ја. Можемо се и овде лепо повеселити.

— Како овде, Бога ти? Шта има овде? Ништа. Нећу жалити да потрошим двадесет дуката, а сутра пре зоре ево нас овде, говорио је непознати.

Видим ја да је њему стало за тим, да пошто по то пређе на ону страну. Врло сумњив човек. Мора бити, мислио сам, да бежи из Шапца... Или је какав коцкар или је у Шапцу извршио какву крађу.

Решим се да га ухватим и зато пристанем да позовем кмета за кључеве те да нам даде чамац.

Кад сам заварео очи непознатоме, напишем на мојој карти посетици:

»Кмете Лазо,

Најбрже покупи десетину поузданих људи са оружјем и опколи механу. Са мном је један врло сумњив човек.

Карту дадем келнеру и упутим га да трком однесе и даде је кмету.

Кад је непознати човек отпочео опет разговор са мном, казао сам му, да сам позвао кмета. Он је био задовољан и расположен.

По његовом предлогу, прешли смо из механе у собу, да ту сачекамо долазак кмета. У соби непознати скиде зимски капут и обеси га о чивилук. Она страна са унутрашњим џепом на капуту беше окренута нама. Из џепа вирио је револвер белих корица.

Он остаде у кратком сако капуту. О бедрима видео му се други револвер у жутој кожној кеси.

То беше, дакле, некакав велики зликовац. Два револвера не носи обичан сумњивац.

Он седе на један кревет, ја на други. Причао ми је о томе, како се раније лепо провео у Купинову, и како ћемо се и ове ноћи провести. Неколико пута питао ме је: Што нема кмета и да ли ће сигурно доћи, и ја сам га уверавао да мора доћи.

Чекали смо више од једног сата у соби...

Око једанаест сати звецну нешто у конку испред наших врата, као да је ланац био на пушци. Непознати скочи с кревета и ослушну. Звек се утиша. Он приђе прозору и задуже завесу.

— Шта је ово? рече мени уплашено.

Приђем и видим два оружана човека.

— Сигурно је, рекох му, патрола.

Непознати умири се.

— Ама што ли нема кмета? рече.

У томе се отворише врата од наше собе и кмет уђе. Иза њега видело се неколико оружаних сељака.

Непознати пребледе, али остаде на кревету.

Кмет нам назва Бога, упита се и рукова и са мном и са непознатим човеком љубазно и онда рече овоме:

— Опростите, али наредба је да свакога путника морамо питати за пасош. Имате ли и ви пасош и дајте ми га да видим.

— Имам, како да немам, одговори непознати весело, откључа своју торбу и поче по њој тражити. Онда се удари рукама по коленима и узвикну: — Пхи, шта сам ја учинио?

— Шта? запита кмет.

— Заборавио сам пасош у кући Куркељића!

— Е то не ваља, примети кмет.

— Зашто?

— Па зато, што вас сад морам послати капетану, одговори му кмет.

— Што, брате? Ја сам поштен човек. Ја сам Милан Тодоровић, магација из Београда. Познају мене добри људи. Ето познаје ме и ђато.

Ја сам непрестано показивао кмету револвер у капуту на чивилуку. Он ме једва разумедо. Приђе капуту, извади револвер и држећи га у руци, као загледаше га.

Кад већ кмет имађаше револвер у руци ја се ослободих те кажем непознатом, да га не познајем, али да љу се постарати да нађем који ће за њега јемчити, пошто он имаде овуда познаника.

Међутим кмет му рече да преда и други револвер свој, јер је то ред, докле се не нађе јемство. Он се као хтеде одупрети томе, али најзад попусти и даде револвер, кад му кмет обећа да ће се задовољити јемством некога Зазића из Скеле, на кога се непознати позивао.

А тај Зазић био је некадањи робијаш.

Тако обезоружаног сутра зором метнемо на кола и тобож пођемо за Скелу. Око нас ишла је довољно јака стража.

Кад смо били поред села Скеле, ми пројурисмо даље.

— Па да станемо, вели непознати.

— Нека, одговори му кмет. Сигурније ће бити да идемо у Обреновац.

Непознати час је бледео час црвенио. Погледао је на мене и кријући да кмет не види, показивао ми своју торбу, одмичући очима, као да би хтео рећи: »Ево узми«. Кад сам се ја правило да то не разумем, он је то исто кријући од мене, понављао кмету. Напоследку, шапутајући рече нам: — Пустите ме, дађу вам по сто дуката.

Но ми га одведосмо у Обреновац.

Код капетана непознати тврдио је упорно да је он Милан Тодоровић, магација из Београда. »Ето, питајте о моме трошку денешом« говорио је.

Али све његово дотадашње држање јасно је казивало да је он неки велики зликовац.

Цела варошица искупила се око среске канцеларије да види непознатого. Једни су излазили а други улазили у канцеларију у којој је овај био са капетаном. Но нико га није познавао.

Беше спремљена депеша за Београд. Морало се ући у траг овоме лицу.

Најдаред у канцеларију уђе неки Милан Тотрк, кочијаш. Како уђе и погледа непознатого он викну:

— Сервус Ђурђиђу.

Непознати га погледа презриво, па онда опсовав му матер рече:

— Јест, ја сам Ђурђиђу.

Свима се осекоше ноге. Нико ни помишљао није да је тај непознати човек, озлоглашени и опасни хајдук Ђурђиђу, а ето он то беше у истини!

Како је мени било ја најбоље знам. Али од тада никад нисам ишао службеним пословима без служитеља...

*

После овога Ђурђиђу је утекао из судског затвора из Ваљева и до данас није ухваћен нити се зна где је.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

ГОЛИШАВИ УБИЦА

(СВРШЕТАК)

Девет сахата! Јасна светлост осветли првеном бојом прозоре на првоме спрату. Без сумње, стари Берло пребројаваше свој новац, као и свакога вечера. Светлост се угаси тек након добрих пола сахата. Бејаше много талира у сакровишту. Десет сахата!

Боже! како је то дуго чекати! Сахати су дугачки ноћу. Једанаест сахата! све на далеко спаваше.

Час беше дошао. Пјер Лирије сиђе са свога дрвета.

Стигавши до перioniце, стаде пинати по зиду док не наиђе на две цигле на шупљину, у коју могаше ући сечиво његова ножа. Прву циглу за дуго је вадио. Али, кад се већ ова рупа начини, онда се отвор лако увећава. Цигле су биле извађене једна за другом и метнуте на земљу без шума. Најпосле је тело Пјера Лиријеа могло наићи себи пролаза.

Застаде један добар тренутак непомичан, навикавајући очи на помрчину. Кад отпоче по мало распознавати ствари, увиде да се није преварио у свом сећању. Спроћу њега доиста беху врата са скаквицом, што су водела у кухињу.

Али, пре но што се уђе, ваљало је употребити смотреност, т. ј. скинути се го, спремити лампу, наићи оружје. Нож, који послужио беше да пробије зид, не беше ни толико дуг ни толико јак, да закоље човека. Пипајући, убица претури око себе по котарицама све направе, којих је било препуно у соби, па изабра кратак пијук, са чврстом ручицом, с тешким и зашпиљеним гвозђем. Дуж зида беху обешена два фењера, један од кола, а други од штале. Први бй одабран најпре е тога што је био мањи, а за тим, што је имао одбијач за светлост, те је готово био као оно фењер, који сакрива лице онога, који га носи. Пјер утури унутра крај свеће, што беше заостао од вечера у фењеру за шталу. Могао би наићи палидрваца у кухињи; али је он хтео запалити фењер само горе у соби, да би јасно видео кад удари и да би потражио новац. Када све то уреди, Пјер Лирије се свуче, начини свежањ од својих хаљина, привеза овај свежањ на своја рамена парчетом узице, па стаде за тренутак да се размисли, да би се уверио да му чега још недостаје.

— Благн Боже! како сам луд! помисли он на један пут. Тамо сам увезао хаљине; го сам; дакле немам пипагова! Права сам стока! па где да метнем новац Берловљевић? Мора бити да ту има талира, Луји-Филипа од пет франака; све је то тешко и заузимље места. А опет, не могу на својим слабинама направити кесе.

Он поново поче пинати по зидовима и претурати по котарицама, па се ћутећи насмеши задовољно, извадивши из једног ковчега пунога зоби чохану торбу, једну од оних торби, што се међу коњма кад једу. У ову торбу стало би добро све благо. Обеси је о врат, тако да изгледаше као да носи просјачку торбу, чија задња чест беху оне хаљине у свежњу, а предња сама она торба.

Једанаест сахата и по изби.

Тада он сав го, с неупаленим фењером, прикаченим на мали прст леве руке, с пијуком, чврсто стиснутим у десној руци, гурну полако коленом врата од перioniце, па продре у кухињу.

Тихо и правилно дисање показиваше да дете спава. И доиста, био је то мали Пјер, на некоме одру, с покривачем навученим до ушију, у дубокоме сну.

Пјер Лирије приђе постељи, стиснувши пијук још јаче, па га поче подизати.

— Ба! рече он у себи на један пут. Он тако тврдо спава. Ово децу не буди. Кад сам ја био његових година, и гром би могао пући, па да не осетим. Али ако то не учиним, могао би се дерати, те старе пробудити. Сиромах деран! Како ли су деца срећна! Ако ли се случајно сам пробуди! Кад будем тамо горе, можда ћу начинити ларму. Кад о свему размислим... Ах! вере ми, не! увек ћу моћи да му пустим крв, када се вратим.

Узде палидрваца испред огњишта, пређе у велику собу, па метну пијук и фењер на земљу да подигне куглу од часовника. О, да велике радости! био је ту кључ као и некада. Кроз три минута, доћи ћу до сакровишта.

Степенице су крцкале под његовим босим ногама. — Та-волско дрво! ево се и оно дере! Па, ипак јако не притискујем.

Застајао је, те слушао да ли се шум чуо. Ништа! Кућа беше једнако онако исто нема. Само што је доле мали Пјер хркао.

Још два степена, још један степен, и ето га горе над степеницама, за тим, до собице за метле; и најзад, ево врата, иза којих су Берловљеви.

— Чудна ми јунаштва! већ ме обузимље страх! Грозно је умлатитити две особе. Кад би они само спавали, ја бих се задовољио да их покрадем. Да, али огледај само! обијање ормана узбуђиће их. Стари имају добро ухво, и спавају само на једно око. Хајде, добричино моја, немаш кад увијати. Ваља се ознојити. Одважно! напред!

Он запали фењер, па одгурну врата.

На шкрипу шарки, а још већма на зрак изненадне светлости, чича Берло беше се усправио преплашен, на свом седишту. Али, не имаде кад ни узвикнути, већ паде назад с размрканом главом. Нема, непомична, разрогачених очију, укочена, баба посматраше тај ужасни призор, докле убица извлачаше пијук из пробијене лобање. Један, два, па пијук румен од крви и бео од мозга, изиде из својих корица, из нова се страховито подиже, па се потмулим ударцем забодe у спаваћу капу сироте старице.

Све је ишло добро. Само је још требало претрести орман.

Један покрет ножа у бакарној брави, и врата се отворише. Једна кеса, две кесе, три кесе, четврта најмања. Пипајући их, рука осећа новце од пет франака у три прве, а лује у оној четвртој. То је довољно! Некорисно је претурати све по орману. Ваља бегати са те четири кесе, турене у торбу. Хоп! тежина је на врату. Не треба оставити пијук. Ако ли дете више не спава!

Док је овако размишљавао и радио у трзавици, с махнитошћу, Пјер Лирије није испустио из очију обадва леша. Само за часак беше у пола окренуо главу да затвори орман, па је у том тренутку осетио, како му ужасна хладноћа подиђе у леђа. По инстинктивном осећају, када неко убије, он посматра леш, докле га какав стварни предмет не заклони. Пјер Лирије пође дакле натрашке натраг, с фењером једнако управљеним према постељи, с пијуком у руци. Тако стиже до врата, што се беху властитом својом тежином за њим затворила. Од један пут, да би их отворио и побегао, окрете он према њима фењер, очи и тело.

Ужас му неки стеже грло; очи му се од страха затворише. Пред њим стојаше један човек. Не чекајући, не размишљајући, не погледајући, шта више не видећи да је тај човек као и он го, с фењером у једној руци, а пијуком у другој, с торбом о врату, Пјер Лирије само на једно помисли: да убије ову прилику. Он жестоко потеже својим оруђем; па у пети мах, нашавши само на огледало, како се био зањихао, а главу истурио услед тежине новца, посрте он, те паде лицем на разбијено комађе од огледала.

Пробуђено том лупом, па мислећи да болесни чича Берлот потребује његове услуге, дете притрча са свећом. Али, успевши се на степенице, паде у несвест.

Кад је се сутра на вече, дошавши да осветли тајну у Берловљеву дому, власт попела на степенице, ево шта је нашла:

Врата, која изнутра служашу као оквир великом једном огледалу, била су јако проваљена; кроз ту рупу се видела постаља, чија узглавља изгледаху као црвена маса, у коју беху загњурене две расцепљене главе. Исто тако, кроз ту рупу до половине провукао се био неки го човек, чија кожа беше ишарана засекотинама. Држао је пијук у руци. Ноге му беху укочене у ваздуху, а трбух се наслањао на дрво од врата. На врату му је висила тешка торба. Из његове артерије на гркљану пресечене, истекло је пет шест млазева крви на жуту хартију на зиду, а сад се до пода пружала дуга бразда усирене крви. У најмрачнијем углу собе шћућурило се беше једно дете, избуђених очију, с наострешеном косом. На питања, одговараше само са страшним смехом.

Мали Пјер беше полудео.

— Порок увек бива кажњен, рече поучно сеоски кмет, показујући на убицу.

Али, да је мали Пјер, који се беше попео уза степене у помоћ својим господарима, могао говорити, он би то додао, да добродетељ није увек награђена. С француског М. П.

РУЖИЦА

Guy de Maupassant

Две младе женскиње, као лејом цвећа покривене, саме су у пространом ландору, који, натоварен букетима, изгледа као каква грдно велика корпа. На предњем седишту две котарчице пуне су љубичица из Нице; а медвеђа кожа, коју је прекрила читава гомила од ружа, мимоза, каранфила, белих рада и поморанџиних цветова, уплетених са свиленим цветовима, изгледа као да је згњечила ова два господствена тела, допуштајући да из ове цветне и мирисаве постеле вире само рамена, руке и неки део струкова, од којих је један плав а други љубичаст.

Кочијашев бич омотан је сасама, узде су у навлаци од шебоја, паоци преобучени резедом; а на место фењера су две повеће округле ките, које изгледају као очи ове велике животиње од цвећа, што јури.

Ландор прејурује у трку улицу антибиску. Њему претходи и прати га гомила других окићених кола, која су пуна женскиња скривених под хумком љубичица. Јер је светковина цвећа у Кани.

Сви се скупљају на Фонсијеровом булевару, где је разбојиште. Дуж засађене улице, бескрајно дугачке, окићена кола пролазе тамо амо у два низа. Узајамно једни на друге бацају се цвећем, које, пролетивши кроз ваздух, пада на лица, одбија се и скотрљава у прашину, одакле га подиже читава војска дечурлије.

Збивена гомила на тротоарима посматра каткад бурно, каткад мирно: њу одржава жандармска коњица, која охоло пролази и одгурује радознале пешаке, као да не допушта тим процацима да се с богаштином мешају.

Из кола једни друге упознају, вичу по имену и туку ружама. Једне двоколице пуне лепих женскиња, одевених у црвено као ђаволи, нарочито привлаче пажњу. Неки господин, који личи на портрет Хенрика IV, хитну се ватрено огромном китом, коју задржа еластика. Поплашив се удара, женскиње покрише очи, а људи спустише главу, али милостиви бачени предмет, послушно и брзо, описа криву линију и поврати се своме госи, који га баца одмах на другог.

Оне две младе женскиње оберучке су испражњавале свој арсенал и примале кишу букета, потом после једног сахата борбе, најзад и мало уморене, заповедише кочијашу, да тера друмом што води покрај морског залива.

Сунце се губљање иза Поморских Алпа, оцртавајући у сумраку зупчасту силуету дугачких планина. Мирно море простираше се, плаво и бистро, чак до хоризонта где се с небом састаје, а група лађа, усидрених усред залива личила је на чопор планинских животиња, непомичан у води, на тајанствене животиње, у оклопима, брежуљкаста изгледа, с танким катаркама на глави, што личе на перје, и с очима, које се ужижу кад се ноћ спусти.

Младе женскиње опружене испод тешке медвеђине, дремљиво посматрају. Најзад једна поче:

— Каквих красних вечера има, у којима се дивотно изгледа. Зар не Марго?

— Како да не. Али увек по нешто не достаје.

— Шта не достаје. Ја се потпуно срећном осећам. Никакву потребу не увиђам.

— Хе! Ти на то и не помишљаш. Ма каква лепота да нас кружи, ми увек нешто више желимо... за срце.

Друга у смеју додаде:

— Мало љубави.

— Тако је.

Заћуташе гледећи преда се, па онда она, што се зове Маргарита промрмља:— Живот је чини ми се без тога несносан. Ја просто осећам потребу да будем љубљена, па ма од кога. Ми смо такве све, и ако ти велиш Симона друкче.

— Није баш тако, драга моја. Ја више волим и не бити љубљена, него бити ма од кога. Мислиш ли ти да би ми било пријатно да ме љуби на пример... на пример...

И она тражаше од кога би могла бити љубљена, прелетајући погледом пространи предео. Њене очи пошто прејурише цео хоризонт, зауставише се на двама металним луцетима, која су се сјајала на леђима кочијашевим, и она смејући се додаде: „мој кочијаш“.

Г-ђа Марго подругљиво се насмеја, па отпоче ниским гласом:

— Ја те уверавам да је врло занимљиво бити љубљена од каквог слуге. То ми се догодило два или три пута. Колутају очима тако смешно, да просто пукнеш од смеја. Наравно да се треба показивати у толико строжија, у колико су они љубљенији, и једног дана показати им врата при првом исказу, јер би постала смешна, да когод то примети.

Г-ђа Симона слушаше гледећи унапред укочено, затим изјави:

— Зацело не, срце мога собњег слуге не би ме задовољило. Причај ми дакле како си се ти уверила, да те они љубе.

— Приметила сам као и остале људе, да су постајали сметењади, глупаци.

— Други људи, који ме љубе, не изгледају ми баш такви.

— Идиоте, драга моја, неспособни су да разговарају, да одговарају, да ишта разумеју.

— Па шта ти је доприносило, те да се у тебе заљуби слуга. Каква си била... узбуђена... или ти је ласкало?...

— Узбуђена? не — поласкало ми је мало. Свакоме ласка да га когод љуби, па ма ко тај био.

— Ох, где ти ње!

— Да, драга моја. Стани, испричаћу ти један необичан догађај, што ми се десило. Видићеш како смо ми чудновате и збуњене у овим случајевима.

Биће томе у јесен четири године, ја сам била без собарице. Измењала сам их пет, шест и све беху невеште; већ сам очајавала да ћу и једну наћи како треба, кад прочитах, међу кратким огласима једних новина, да нека девојка, која зна да шије, везе, чешља, тражи место и да има добре сведоче! Сем тога говорила је енглески.

Упутим писмо и сутра дан ми се представи речена личност. Била је доста крупна, витка, бледуњава, плашљива изгледа. Имала је лепе, црне очи, огарљиву боју, и одмах ми се допаде. Затражим јој уверења: она ми даде једно на енглеском језику, јер је изашла, како ми рече, из куће леди Римт'ела, у којој је била десет година.

Ово уверење тврдило је да је млада девојка својевољно иступила ради враћања у Француску, и да јој се нема ништа друго замерити, у њеном дугом службовању, до француско кокетовање.

Стидљив правац ове енглеске реченице мало ме насмеја, и ја одмах задржим ову собарицу.

Ступи код мене још истог дана, зваше се Ружица.

После месец дана ја сам је обожавала.

То је било злато, бисер, реткост једна.

Знала је необично укусно чешљати, пешир боље накитити од сваке модискиње а умела је чак и аљине шити.

Била сам пренеражена њеним способностима и никад нисам била тако услужена.

Облацила ме је брзо, с необичном лакоћом. Нигда не осећах њене прете на мојој кожи, а ништа ми није било непријатније од додира руку собаричиних. Ускоро сам прихватала одело прекомерно тромо, толико ми беше угодно пустити се да ме облачи, од главе до пете, од кошуље до рукавица, ова плашљива девојка, увек по мало зајапурена, а која никад не говораше. При изласку из купатила она ме је трљала за време док сам ја лешкарила на моме дивану; сматрала сам је, вере ми, више за омању пријатељицу, него за служавку.

Али једног јутра затражи тајанствено да са мном говори мој вратар. Изненадих се и наредих да га пусте. То је био поуздан човек, стари војник и посилни мога мужа.

Снебивао је се да рече оно што је хтео. Најзад процеди:

— Госпођо, доле је полицијски комесар.

Ја нагло запитах.

— А шта хоће?

— Хоће да изврши истрагу у кући.

Зацело полиција је корисна, али ја је се отресам. Ја налазим да то није никакво племенито занимање. Гневна и увређена одговорих:

— Зашто та истрага? Из каквих разлога? Он неће ући. Вратар додаде:

— Он тврди да је овде скривен некакав злочинац.

Сад се уплашим и заповедим да пусте к мени полицијског комесара ради бољег обавештења. Овај комесар био је доста добро васпитан човек, одликован орденом почасне легије.

Извини се, заиска опроштење, потом ме убеди да имам међу мојим слугама и једног одбеглог робијаша!

Разјарена одговорих да ја јамчим за све моје слуге и отпочех ређати их.

— Вратар Петар Куртен стари војник.

Није тај.

— Кочијаш Франсоа Пенго сељак, син једног закупца имања мог оца.

— Није тај.

— Један коњушар, такође син једног сељака, кога ја познајем, ви сте га видели.

— Није ни тај.

— Дакле видите, господине, да се варате.

— Извините, госпођо, али ја сам уверен да се не варам. Како се ово тиче једног ужасног злочинца хоћете ли бити тако услужни да изиђе пред мене цела ваша послуга.

С почетка сам се опирала, затим сам попустила и запознах да се сви моји млади, и мушко и женско попу.

Комесар их испита једним јединим погледом па изјави:

— Ово није све.

— Опростите, господине, ја немам никог више сем њих и једне собарице, младе девојке, коју ви не можете узети за одбеглог робијаша.

Он запита:

— Могу ли је видети?

— Зашто не.

Зазвоних и Ружица се убрзо појави. Тек што је била ушла комесар даде знак, и два човека које нисам ни опазила, скривена иза врата, скочише на њу, зграбише је за руке и везаше ужетом.

Вриснух од ужаса и хтедох ступити јој у одбрану. Комесар ме задржа:

— Ова је девојка, госпођо, човек по имену Јован — Никола Лекапет, осуђен на смрт 1879 године због убиства, коме је претходило силовање. Његова је казна спуштена на вечиту робију. Пре четири месеца побегао је. Од тада га непрестано тражимо.

Била сам изван себе, поражена. Ништа нисам умела мислити. Комесар смејући се додаде:

— Ја могу да вам дам само један доказ: десна му је рука изобразана.

Рукав би загрнут, и ја се уверих. А полицајац додаде доста пакосно:

— За остале потврде верујте нам.

И одведоше моју собарицу!

Мислиш ли ти да је мноме овладао гнев што сам тако изиграна, преварена и исмејана; или стид што сам се свлачила и облачила пред њим, човеком, који ме је и рукама додиривао и за руке узимао... не... дубоко понижавање... једно женско понижавање. Разумеш ли?

— Зар не врло добро?

— Стани... Помисли... Овај младић био је осуђен... за силовање... па... помишљах на ону коју је силовао... и то... то ме је понижавало... Ето... Разумеш ли сада?

Г-ђа Марго не одговори. Право испред себе гледаше, укочено и чудновато два сјајна пукета на ливреји, са осмејком свинковим, који имају каткад женске.

С француског Велизар Ј. Митровић

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

с руског Јефта Угричић

44

— Шта, зар вам је он долазио и ноћу? упита Раскољников, некако узрујано. — Па то онда ви нисте ни спавали после путовања?

— Ах, Рођо, та то је све било само до два сахата. Ја и Дуња ни код куће не лежемо никад пре два.

— И ја не знам, како да му се захвалим, настави Раскољников, мрштећи се и затупљујући на једанпут. — Остављајући на страну питање о новцу — опростите, што сам то споменуо (обрати се он Зосимову), — ја управо и не знам, чиме

сам то заслужио од вас тако особиту пажњу? Просто не разумем... и... и она ме шта више тишти, јер је неразумљива: ја вам отворено говорим.

— Та немојте се раздражавати, силом се засмеја Зосимов, — узмите, да сте ви мој први болесник, е, а ми лекари, који тек почињемо практиковати, волимо своје прве пацијенте као своју рођену децу, а по неки се чисто и заљубљују у њих. А ја вам, ето, нисам богат пацијентима.

— О њему већ и не говорим, додаде Раскољников, показујући на Разумихина, — а и он, осим брига и увреда, ништа од мене није видео.

— Где како лупа! Али ти си данас сентименталан, шта ли? викну Разумихин.

Да је био оштријега погледа, он би увидео, да ту није било ничега од сентименталности, него је било нешто, шта више, сасвим противно. Али је то опазила Авдођа Романовна. Она је нетренимице и с немиром пратила свога брата.

— А о вама, мамице, не смем ни да говорим, настављао је Раскољников, као од јутрос научену лекцију; тек сам данас могао себи колико толико да представим, како сте се морали јуче овде измучити, очекујући на мој повратак. Рекавши то, он наједанпут, ћутећи и са осмејком, пружи руку сестри. Али у томе осмејку синило је овога пута право, непретворено осећање. Дуња, обрадована и захвална, одмах прихвати и топло стиште пружену јој руку. Први пут се обратио њој после јучерашње препирке.

Лице се материно засијало одушевљењем и срећом при погледу на ово коначно и немо измирење брата са сестром.

— Ето, зато га ја и волим! прошапута Разумихин, који је волео све преувеличавати, енергично се покренувши на столицу. — Има он осећаја!...

„И како њему то све лепо испада за руком, помисли матери себи; — како су у њега племените тежње, и како је просто, деликатно изравнао цело то јучерашње неспоразумење са сестром — само тиме, што јој је руку пружио у zgodном тренутку и погледао лепо... И како има дивне очи, и цело лице како му је лепо!... Лепши је чак и од Дуњице... Али, Боже мој, какво му је одело, како је страшно одевен!... У дућану Афанасија Ивановића је Васе слушче боље одевен!... И ето тако бих, тако бих му, чини ми се, и притрчала, и загрлила га, и... заплакала — али се све бојим, бојим... та какав је он то, Господе! Та ето и љубазно говори, а ја се плашим! Па чега се плашим?...“

— Ах! Рођо, рече она, журећи се да одговори на напомену свога сина, — ти не можеш веровати, колико смо јуче, Дуњица и ја, биле... несрећне! Сад кад је све свршено и кад смо сви постали срећни — може се рећи. Само замисли: готово од изласка из вагона трчале смо овамо, да те загрлимо, а она жена, — гле, ево је! Добро јутро, Настасија!... Дознадосмо наједаред да си лежао грозничав у постељи, да тек што си, у бунилу, утекао на улицу и да те траже... Ти не можеш себи представити у каквом смо се стању ми налазили!

— Јест, јест... све је то заиста непријатно... промрмља Раскољников, али то изговори тако расејано, готово рећи равнодушно, да га Дуњица погледа изненађено.

— Шта сам оно још хтео да вам кажем? продужи он усиљавајући се, да се опомене: — јест, молим вас, мама, и ти, Дуња, немојте мислити, да нисам хтео први да вас посетим и да сам очекивао вашу претходну посету.

— Али за што то говориш, Рођо? рече Пулхерија Александровна, зачуђена сад као и кћи јој.

„Рекао би човек да нам одговара из просте учтивости, помисли Дуњица; — мири се, тражи опроштај, као да самог себе оптужује из чисте формалности или као да понавља какву левцију.“

— Тек што сам се пробудио, хтео сам доћи до вас; али нисам имао одела; заборавио сам јуче рећи Настасији да опере ову крв... тек сам се мало пре могао обући.

— Крв! Каква крв? зашта уплашено Пулхерија Александровна.

— Није ништа... не бојте се. Јуче, док сам био у бунилу, лутајући по улицама, наишао сам на неког човека кога тек што су била прегазила кола... неки чиновник...

— Док си био у бунилу? Па ти се опомињеш свега! прекину га Разумихин.

— Истина је, одговори некако особито брижно Раскољников; опомињем се свега, до најмањих ситница, али ево шта је чудновато: не уем себи да објасним зашто сам тако чинио, зашто сам говорио, зашто сам отишао на такво место.

— То је и сувише познат феномен, умеша се Зосимов, — извршене дела је по кадшто мајсторско, веома лукаво, а владање поступцима, основа поступака, растројено и зависи од разних болешљивих утисака. Налик је све то — сну.

„Ама то је, може бити, баш добро, што ме он готово за суманутог сматра“, помисли Раскољников.

— Та тако је, молим вас, и са здравима, примети Дуњица, узнемирено гледајући у Зосимова.

— Доста добра примедба, одговори овај: — у том смо погледу одиста сви ми, и то врло често, готово као луди, само с том малом разликом, што су „болесни“ у неколико луђи од нас, зато је ту веома потребно разликовати границу. А хармоничног човека, истина је, готово никако и нема; на десетине, а може бити и на стотине хиљада нађе се по један, па и то у прилично славим примерцима...

Код речи „луди“, која се несмотрено отрже Зосимову, кад се забрљао о својој милој теми, сви се намрштише.

Раскољников је седео замишљено и с чудноватим осмехом на бледим усницама, као да не обраћаше пажње ни на шта. Настављао је о нечему размишљати.

— Па, дакле, шта је са оним прегаженим? Прекинуо сам те! Брзо узвикну Разумихин.

— Шта? учини овај као да се пробудио: — а! јесте... па натошио сам се крвљу, кад сам помагао да га пренесу у стан... Збиља, мамице, јуче сам урадио нешто, што се не може опростити; мора бити да нисам био при себи. Јуче сам сав новац, који сте ми ви послали, дао... његовој жени... за погреб. Сад је удовица, јектичава, бедна жена... троје малих сирочади, гладних... у кући нигде ничега... и још једну кћер има... Можда би ви и сами дали, кад би видели... Ја, у осталом, признајем, да нисам имао никаква права, нарочито знајући, како сте и сами набавили тај новац. Да бих помагао, требало би пре свега на то права имати, иначе: „Crevez chiens, si vous n'etes pas contents“. Ту се засмеја. — Је ли тако, Дуња?

— Не, није тако, одсечно одговори Дуња.

(Наставиће се).

ПОТЕРА

Лепосава, кћи Агатона Думановића, из Врњаца, на дан 24. фебруара тек. год. увукла се у собу Алексе Петковића из Крушевца, разбила сандук и из овога украде и однела 44. српске новчанице од по 10. динара и 35. дуката у злату, па побегла. Лепосава има 14. год., у једну ногу рамље, а у оделу сељачком. Начелство округа крушевачког, актом од 9. марта, тек. год. Бр. 4491., моли све власти да Лепосаву пронађу и нађену начелству стражарно спроведу. Пронађена Лепосава може се спровести и Управи града Београда, с позивом на Бр. 5859.

Димитрије Макленовић, који се издаје, да је из Ривице у Срему, био је црквењак цркве тешичке, среза моравског, округа нишког, и као такав примио од свога свештеника, г. Младена Поповића, извесну суму новаца у цељи да купи неке ствари у Алексинцу и није се више ни вратио. По нађеним хартијама које је после себе оставио, видело се, да је Димитрије препредена варалица и фалсификатор, јер је сва уверења и документа на основу којих је добијао службе фалсификовао разним општинским, среским и црквеним печатима. Димитрије се издавао негде за монаха манастира Сретења, под именом „Пахомије, — Доситеј Макленовић“, негде опет Гаврило Тирић из Ривице, а више пута из Косанчића, среза масуричког, у место лесковачког, а негде из истог села, среза јабланичког, окр. врањског. Од свију докумената има оригинални мали пасош издат му од начелства окр. ужичког 13. априла 1899. год. Бр. 5518 и № 62, за Врање и визиран у Бајиној Башти за Босну, — и служитељску исправу од истог начелства од 6. септембра исте године Бр. 250. Димитрије има 28. године, средњег је стаса, косе плаве, обрва смеђих, образа округлих и бркова смеђих. Начелство окр. нишког актом од 29. фебр. т. г. моли све власти, да Димитрија живо потраже и нађеног начелству стражарно спроведу. Про-

нађени Димитрије може се спровести и Управи града Београда, с позивом на Бр. 5438.

Ђорђе Златановић, ужарски слуга, родом из Врања, на дан 1. марта тек. године побегао је од свога газде Ташка Митровића, ужара из Врања. Ђорђе има 17. година. Начелство округа врањског актом од 6. марта т. г. Бр. 4441, моли све власти да Ђорђа потраже и пронађеног стражарно спроведу. Пронађени Ђорђе може се спровести и Управи града Београда, с позивом на Бр. 5862.

Суља Бахиџаревић, из Сијарине, **Асан Салијовић** из Власа и **Алим Љутовић**, из Турекве сви Арнаути, ноћу између 29. и 30. августа прошле године украли су коња од Османа Намутовића, дијурнисте моравске дивизије и пребегли у Турску. Потером турских власти ухваћен је Алим и украдени коњ и предат сопственику а Алим спроведен у Гијане, одакле је побегао и са осталом двојицом прешао у Србију. Суља је 8. фебр. т. г. ухваћен у Сијарини и решењем начелника среза јабланичког стављен под кривичну истрагу и у притвор. Асан има 18. год., у лицу плав, раста средњег, од одела има на себи црне чакшире и гуњ, на глави умотан шал, а на ногама опанке, од оружја пушку мартинку. Алим има 20. година, у лицу црномањаст, омаленог раста, малих бркова, од одела има чакшире од црног сукна, памуклију, на глави белу арнаутску капу, а на ногама опанке, а од оружја пушку капаклију. Начелство округа врањског, актом од 5. мар. т. г. бр. 4385, моли све власти да Асана и Алима потраже и нађене стражарно спроведу начелству. Пронађени Асан и Алим могу се спровести и Управи града Београда, с позивом на бр. 5863.

Мата Вукотић, тежак из Бериља, досељеник из Црне Горе, налази се под ислеђењем код прокупачког првостеп. суда, зато, што је 18. октобра 1899. године око 5. сати по подне на путу Прокупље—Лесковац, у међусобној свађи из револвера тешко обранио Станка Митровића циганина из Бериља, од које је повредио Станко после неколико часова умро. Поменути Мата налази се у бегству, зато првостепени прокупачки суд, актом од 26. фебруара Бр. 2621 обраћа пажњу полицијским властима и моли их да га у случају проналаска стражарно спроведу суду. Мата има 40 година, повисоког раста, очију црних, браду брија. Од одела има на себи црногорске чакшире, фермен, чизме и шубару. Ожењен је, има четворо деце.

ТРАЖЕ СЕ

Јордан, син Станка Савића, из Руљковца, среза јабланичког, у првој половини месеца фебруара, тек. године отумарао је од своје куће незнано куда и до данас се није вратио. Јордан има 14. година, средњег стаса, косе смеђе, чела широког, обрва смеђих, очију жутих, без браде и бркова. Начелство окр. врањског актом од 9. априла, т. г. Бр. 4488, моли све власти да Јордана пронађу и упуте начелству. О проналаску Јордановом може се извести и Управа града Београда с позивом на Бр. 5861.

Јанићије, син Трајка Стевановића, теж. из Г. Топонице, среза прокупачког, још 27. фебр. т. г. отумарао је од своје куће незнано куда. Јанићије је ђак III. разреда основне школе, има 14 год., плав, раста омаленог, у сељачком оделу — гуњ и чакшире — на глави има шајкачу, а на ногама опанке са узицама. Начелство округа топличког актом од 7. марта, т. г. Бр. 1793, моли све власти, да Јанићија потраже и нађеног спроведу начелству.

Пронађени Јанићије може се спровести и Управи града Београда, с позивом на Бр. 5548.

Милутин, син Мишура Кнежевића, тежака из Кара, општине дубовске, среза добричког, 26. фебруара т. г. отумарао је незнано куда. Милутин има 25. год. средњег раста, очију зелених, бркова смеђих — густих, образа округлих, косе смеђе. Од одела има на себи: гуњ, чакшире и фермен од црног сукна, на глави шајкачу, а на ногама чарапе и опанке. Начелство округа топличког актом од 9. марта т. г. Бр. 1874, моли све власти да Милутина потраже и нађеног спроведу начелству. Пронађени Милутин може се спровести и Управи града Београда, с позивом на Бр. 5730.